

замовчуванням» Україна може зіштовхнутися з багатьма проблемами. Зокрема однією з них виступає відсутність закону, оскільки питання електронного урядування регулюються підзаконними нормативно-правовими актами. Основною платформою для здійснення електронного урядування є Інтернет, однак в Україні глобальна мережа знаходиться на неналежному рівні, існує колосальна різниця між інформаційно-комунікаційним забезпеченням, що призведе до неможливості швидкісної обробки та обміну даними між органами. Безпека є невід'ємною передумовою формування цифрових даних, оскільки громадянам потрібно гарантувати потрібний рівень забезпеченості електронних ресурсів. Хакерські атаки та віруси в сучасному світі можуть зруйнувати будь-яку інформаційну платформу, отримати незаконний доступ до баз даних, однак виявлення зазначених протиправних дій є не завжди можливим. Також, необхідною складовою є висококваліфіковане кадрове забезпечення, працівники зобов'язані бути компетентними в сфері використання інформаційних технологій. В додаток до наведеного вище слід звернути увагу на те, що може виникнути проблема владного характеру, яка полягає у тому, що існуюча консервативна система державного управління може неохоче піддаватися реформуванню. Проблеми економічного характеру проявляються у дефіциті коштів, що стає перепорою для оновлення комп'ютерної техніки, засобів зв'язку, якісного Інтернету.

Отже, принцип «цифровий за замовчуванням» є передовим у формуванні електронного урядування, однак для дійсної його реалізації необхідно попередити виникнення зазначених проблем.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Хамходера О.П.

Клінацька Ірина Анатоліївна

студентка V курсу

судово-адміністративного факультету

Національного університету «Одеська юридична академія»

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ПРОЦЕДУРНИЙ І ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Встановлення відповідальності державних службовців – є певним стимулом недопущення у їхній діяльності порушення прав і законних інтересів як окремих громадян, так і держави.

Порівняно із ЗУ «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р., який сьогодні втратив чинність (лише щодо окремих положень діє), діючий ЗУ

«Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. детальніше регулює відповідальність державних службовців. На окрему увагу заслуговує матеріальна відповідальність функціонерів державного апарату.

Відповідно до ст. 80 діючого ЗУ «Про державну службу», яка регулює основи матеріальної відповідальності державних службовців, матеріальна і моральна шкода, яка заподіяна фізичним і юридичним особам незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю державних службовців, відшкодовується за рахунок держави [1]. Якщо із матеріальною шкодою все зрозуміло, то виникає питання щодо моральної шкоди, яка полягає у фізичному болі, душевних стражданнях [2]. Здається недоцільним віднесення відшкодування моральної шкоди у межах матеріальної відповідальності, оскільки остання передбачає головним чином своєю підставою заподіяння певного матеріального збитку. Але потрібно враховувати, що як матеріальна шкода, так і моральна шкода відшкодовується приватним особам державою за рішенням суду.

Матеріальна ж шкода, заподіяна фізичним чи юридичним особам, є більше прийнятною для даного виду відповідальності, і може мати місце у разі так званого «недобросовісного» відношення державним службовцем до виконання своїх посадових обов'язків. Для прикладу, начальник відділу житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури районної державної адміністрації прийняв незаконне рішення щодо встановлення паркану по межі на користь однієї особи, і при цьому постраждала інша особа, так як у неї зменшилась сама земельна ділянка, при цьому така особа ще й сплачує податки за загальну площу земельної ділянки. Таким чином, ця особа зазнає певних матеріальних втрат, заподіяних незаконним рішенням начальника даного відділу.

Згідно до вище згаданої статті ЗУ «Про державну службу» держава має право зворотної вимоги до державного службовця, який заподіяв шкоду, при цьому державний службовець зобов'язаний відшкодувати державі шкоду, яка заподіяна неналежним виконанням ним посадових обов'язків [1].

Таке відшкодування державою шкоди має й негативний аспект. Для прикладу, державний службовець Управління Пенсійного фонду неправильно нарахував пенсію особі, що суттєво вплинуло на її розмір, тим самим недорахувавши їй 50 тис грн. Тобто через неналежне виконання посадових обов'язків державним службовцем, держава відшкодовує особі завдану шкоду. Далі держава, пред'являючи зворотну вимогу до державного службовця, зобов'язує його відшкодувати суму, при цьому згідно ч. 4 ст. 81 ЗУ «Про державну службу» під час визначення розміру відшкодування шкоди враховується майнове становище державного службовця, співвідношення розміру заподіяної шкоди до його заробітної плати. Звідси, якщо заробітна плата державного службовця становить 25 тис

грн. за рік, а розмір заподіяної ним шкоди – 50 тис грн., можемо сказати, що це не завжди буде мати позитивний результат для держави.

За ч. 3 ст. 81 ЗУ «Про державну службу», якщо шкода заподіяна кількома державними службовцями – то відповідальність пропорційна ступеню вини. Так, результатом проведення комісією службового розслідування щодо притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності був складений незаконний висновок, що передбачав звільнення державного службовця. На підставі цього висновку суб'єкт призначення незаконно звільняє державного службовця. Оспоривши дане рішення в суді, суд зобов'язав відшкодувати державою матеріальні втрати, яких зазнав державний службовець у зв'язку з вимушеним прогулом. Держава ж може пред'явити зворотну вимогу щодо відшкодування таких матеріальних втрат як до суб'єкта призначення, так і до членів комісії, що здійснювали службове розслідування. Хоча справедливість цього твердження залишається спірним.

Щодо самого порядку відшкодування шкоди, то передбачається внесення державному службовцю керівником державної служби письмової пропозиції про таке відшкодування, на яку державний службовець повинен дати відповідь про добровільне відшкодування шкоди у письмовій формі [1]. Це цілком відповідає ч.3 ст.124 Конституції України, де вказано, що законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок врегулювання спору [3]. Але потрібно врахувати те, що такі зміни в Конституцію України були внесені 30 вересня 2016 року, а діючий ЗУ «Про державну службу» набрав чинності з 1 травня 2016 року.

До того ж вжиття «пропозиції» щодо відшкодування шкоди є несумісним поряд із обов'язком такого відшкодування, оскільки сам обов'язок не передбачає будь-якого альтернативного вибору.

Крім того, можливе відшкодування шкоди в судовому порядку у разі, якщо державний службовець не надасть відповіді на пропозицію протягом встановленого строку, відмови від відшкодування чи невідшкодування шкоди [1].

Отже, з вище викладеного, можна зробити такий висновок: щоб керівник державної служби міг звернутися у судовому порядку щодо відшкодування шкоди, спочатку обов'язково має бути спроба досудового врегулювання спору. Але оскільки до державних службовців завжди підвищена увага з боку громадськості, навряд чи державний службовець захоче аби його справа дійшла до суду, крім того, це ще й додаткові витрати – а тому буде вважати за необхідне добровільно відшкодувати шкоду.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну службу». // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, № 4, ст.43
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст.356
3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141

Науковий керівник: доцент Хамходера О.П.

Краля Ірина Сергіївна

студентка V курсу

судово-адміністративного факультету

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРЕФЕКТ: СУТЬ ВОЛІ ПІД КОНТРОЛЕМ

На сьогоднішній день одним з найскладніших, незрозумілих та практично не врегульованих державо-будівничих питань залишається децентралізація, як одна з форм розвитку демократії. При децентралізації органи місцевого самоврядування мають можливість здійснювати місцеве самоуправління, проте будь-яке самоуправління повинно бути під контролем і бажано жорстким та ефективним, щоб не виникло ситуації плавного переходу від умовної децентралізації до фактичної безконтрольності в країні. Такий державний контроль забезпечує інститут представництва держави на території. Отже, суть децентралізації влади у волі під контролем, а проявом такого контролю на місцях буде саме префект.

«Префект» – досить чужоземний і не зрозумілий термін, що уже як мінімум «сіє страх в очах» громадян, які, нажаль, вже звикли будь-які нововведення сприймати не як ідею яка буде рухати країною в сторону покращення, а як черговий «букет» проблем. Інститут префекта не був виключення, а тому своїм впровадженням викликав суперечки та побоювань щодо доцільності його введення та реальності існування на теренах України. Введенню інституту префекта передуює ситуація в Україні, що вже існує довгий час і суперечить європейським моделям та негативно, а точніше непродуктивно впливає на розвиток відповідних територій – це існування тих органів, які мають часткове призначення як орган державної влади і (функціонально) як виконавчий орган місцевого самоврядування, говоримо ми саме про районні та обласні державні адміністрації. Саме вони повинні зникнути, а для заміни їх часткових функцій і більш ефективного